

§ 502

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistamisesta

HEL 2018-007276 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus antoi seuraavan lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriölle:

Ylioppilastutkinnon rakenne

Nykyisin ylioppilastutkintoon kuuluu vähintään neljä koetta: äidinkielen ja kirjallisuuden koe kaikille pakollisena kokeena sekä kokelaan valinnan mukaan kolme koetta ryhmästä, johon kuuluvat toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka ja reaaliaineissa järjestettävä koe. Ylioppilastutkinnon rakennetta ehdotetaan muutettavan siten, että mikäli kokelas päättää osallistua reaaliaineen kokeeseen, hänen olisi suoritettava nykyisen yhden reaaliaineen kokeen sijasta kaksi reaaliaineen koetta tai yksi reaaliaineen koe ja yksi vieraan kielen koe.

Helsingin kaupunki kannattaa edellä mainittua tutkinnon rakenteellista muutosta, sillä näin saadaan tutkinnon eri aineiden välisiä suhteita tasapainotettua. Tämä uudistus nostaa tutkinnon vaatimustasoa, koska kirjoitettavien aineiden lukumäärä nousee. Haasteeksi nousevat ne opiskelijat, joille jo nykyinen ylioppilastutkinto on vaativa ja aiheuttaa henkistä kuormitusta. Opiskelijoilla olisi oltava riittävästi aikaa valmistautua tutkinnon muutoksiin.

Ylioppilaskokeisiin ilmoittautuminen

Voimassa olevaa ylioppilastutkintoa koskeva lainsäädäntö on osittain jäykkää. Kokeisiin ilmoittautumista säännellään yksityiskohtaisesti ja kokelas voi vain poikkeustapauksissa muuttaa tekemiään valintoja jälkikäteen. Ilmoittautumisen yhteydessä kokelas ilmoittaa sitovasti kokeen tason sekä kokeen pakollisuuden tai ylimääräisyyden. Valinnat ovat sitovia koko tutkinnon osalta.

Helsingin kaupunki pitää hyvänä ylioppilastutkinnon kokeisiin ilmoittautumisen joustavoittamista. Kokelaan ei enää tarvitsisi ilmoittautumisen yhteydessä valita sitovasti kokeita pakollisiksi tai ylimääräisiksi. Lisäksi kokelas voisi ilmoittautua eritasoisiin kokeisiin samassa tutkintoaineessa. Joustavammat menettelytavat vähentäisivät opiskelijoiden kokemia paineita ylioppilastutkinnon suorittamista kohtaan ja tukisivat opiskelijoiden jatko-opintosuunnitelmien tekemistä.

Hylätty ylioppilastutkinto

Mikäli kokelas joutuu aloittamaan ylioppilastutkinnon suorittamisen uudestaan hylätyn tutkinnon vuoksi, hän joutuu suorittamaan uudelleen myös hylättyyn tutkintoon sisältyneet hyväksytysti suorittamansa kokeet.

Esityksessä ehdotetaan, että hylätyn ylioppilastutkinnon yhteydessä suoritettavat hyväksytyt kokeet voisi sisällyttää aloitettavaan uuteen tutkintoon kolmen vuoden ajan aiemmin suoritettua kokeen hyväksymisestä. Lisäksi erillisinä kokeina suoritettavat hyväksytyt kokeet voisi sisällyttää ylioppilastutkintoon kolmen vuoden ajan erillisen kokeen hyväksymisestä. Helsingin kaupunki pitää näitä muutoksia opiskelijoiden kannalta hyvinä, koska ne tuovat joustavuutta ylioppilastutkinnon suorittamiseen ja antavat opiskelijalle mahdollisuuden laajentaa ylioppilastutkintoaan, joka tukee opiskelijan jatko-opintosuunnitelmia.

Tutkinnon suorittaminen

Tutkinto tulisi edelleen suorittaa pääsääntöisesti enintään kolmena peräkkäisenä tutkintokertana. Esityksen mukaan suorittamisajan pidentymisen ehtoja muutettaisiin ja huomioitaisiin kokelaan sairastuminen, ulkomailla opiskelu tai muu painava syy. Helsingin kaupunki kannattaa tutkinnon suorittamisajan pidentymisen edellytysten keventämistä.

Englanninkielinen ylioppilastutkinto

Lukiokoulutuksen päätteeksi suoritetaan ylioppilastutkinto, joka pääsääntöisesti suoritetaan suomeksi tai ruotsiksi. Nyt ehdotetun lakimuutoksen myötä ylioppilastutkinto olisi jatkossa mahdollista suorittaa myös englanniksi. Lakiehdotusten perusteluissa todetaan, että mahdollisuus suorittaa ylioppilastutkinto englanniksi turvaisi sellaisten kokelaiden asemaa, joilla on heikot edellytykset menestyä suomen- tai ruotsinkielisessä tutkinnossa ja joiden vahvin akateeminen kieli on englanti. Lakiehdotuksen mukaan osana englanninkielistä ylioppilastutkintoa tulee suorittaa äidinkielen ja kirjallisuuden koe toisella kansallisista kielestä.

Helsingin kaupunki näkemyksen mukaan tutkinto ei tässä muodossa palvele sille ajateltua kohderyhmää, sillä äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen suorittaminen hyväksytysti toisella kansallisista kielistä vaatii vahvaa kyseisen kielen hallintaa, vaikka kyseisen kokeen suorittaisi suomi/ruotsi toisena kielenä –oppimääränä kuten 12 §:n mukaan on mahdollista. Suomi/ruotsi toisena kielenä tutkinnossa vaadittu taitotaso luetun ymmärtämisen osalta on eurooppalaisen viitekehyksen perustuvan kielitaidon asteikoilla B2.2. (Toimiva itsenäinen kielitaito) ja kirjoittamisen osalta B2.1. (Itsenäisen kielitaidon perustaso)

Ylioppilastutkintoa ei voi näin ollen suorittaa hyväksytysti ilman suomen tai ruotsin kielen osaamista, minkä myötä tutkinto palvelee kokelaita, jotka hallitsevat englannin kielen lisäksi toisen kansalliskielistä vähintään B2.1-B2.2. tasoisesti, jolloin tutkintoa eivät voi suorittaa kokelaat, jotka eivät ole ennen lukio-opintojaan opiskelleet toista kansalliskielistä.

Helsingin kaupunki toteaa, että englanninkielisen tutkinnon rakennetta tulee tarkastella vielä uudelleen ja ehdottaa, että kokelas voi suorittaa äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen näin halutessaan. Toisella kansalliskielellä suoritettavan äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen sijaan tulisi tutkintoon sisällyttää kaikille pakollinen englanninkielinen kirjallisuuden ja viestinnän koe. Tämän lisäksi kokelaat suorittaisivat lakiehdotuksen mukaisesti kolme seuraavista kokeista:

- 1) äidinkieli ja kirjallisuus;
- 2) matematiikka;
- 3) toinen kotimainen kieli;
- 4) vieras kieli, muu kuin englanti;
- 5) kaksi reaaliaineen koetta tai yksi reaaliaineen koe ja yksi vieraan kielen koe, muu kuin englanti.

Englanninkielinen tutkinto palvelee sille ajateltua kohderyhmää huomattavasti paremmin tutkinnon rakenteen ollessa edellä kuvatun kaltainen. Lisäksi englanniksi opiskelleet kokelaat eivät olisi muita kokelaita edullisemmassa asemassa englannin vieraan kielen kokeessa.

Englanniksi suoritettavan ylioppilastutkinnon osalta tulisi ottaa myös kantaa vieraan kielen kokeiden suorittamiseen. Nyt esitellyssä olevasta lakiehdotuksesta ei käy ilmi, käytetäänkö vieraan kielen kokeissa kohdekielen lisäksi englantia vai toista kansalliskielistä esimerkiksi mahdollisissa käännoestehtävissä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden ja kielten kokeiden suorittamista koskevat erityissäännökset

Helsingin kaupunki kannattaa kokelaan mahdollisuutta suorittaa vieraan kielen kokeen sijasta äidinkielen ja kirjallisuuden koe saamen kielessä, mikä joustavoittaa mahdollisuuksia osoittaa saamen kielen osaamista.

Käsittely

Esteelliset: Daniel Sazonov

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

20.08.2018

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HE laeiksi ylioppilastutkinnosta ja lukiolain muuttamisesta
- 2 20180625_Ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistaminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote Opetus- ja kulttuuriministeriö
Otteen liitteet Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa 21.6.2018 päiväystä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi ylioppilastutkinnosta ja lukiolain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki ylioppilastutkinnosta. Laki ja sen nojalla annettava valtioneuvoston asetus korvaisivat voimassa olevan ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain ja ylioppilastutkinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen (672/2005 ja 915/2005). Lausunnon on annettava viimeistään 3.9.2018.

Ehdotetut lait tulisivat voimaan 1.8.2019.

Lausunto perustuu kasvatus- ja koulutuslautakunnan antamaan lausuntoon.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HE laeiksi ylioppilastutkinnosta ja lukiolain muuttamisesta
- 2 20180625_Ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistaminen

Muutoksenhaku

20.08.2018

Asia/10

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.08.2018 § 156

HEL 2018-007276 T 03 00 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Ylioppilastutkinnon rakenne

Nykyisin ylioppilastutkintoon kuuluu vähintään neljä koetta: äidinkielen ja kirjallisuuden koe kaikille pakollisena kokeena sekä kokelaan valinnan mukaan kolme koetta ryhmästä, johon kuuluvat toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka ja reaaliaineissa järjestettävä koe. Ylioppilastutkinnon rakennetta ehdotetaan muutettavan siten, että mikäli kokelas päättää osallistua reaaliaineen kokeeseen, olisi hänen suoritettava nykyisen yhden reaaliaineen kokeen sijasta kaksi reaaliaineen koetta tai yksi reaaliaineen koe ja yksi vieraan kielen koe.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa edellä mainittua tutkinnon rakenteellista muutosta, sillä näin saadaan tutkinnon eri aineiden välisiä suhteita tasapainotettua. Tämä uudistus nostaa tutkinnon vaatimustasoa, koska kirjoitettavien aineiden lukumäärä nousee. Haasteeksi nousevat ne opiskelijat, joille jo nykyinen ylioppilastutkinto on vaativa ja aiheuttaa henkistä kuormitusta. Opiskelijoilla olisi oltava riittävästi aikaa valmistautua tutkinnon muutoksiin.

Ylioppilaskokeisiin ilmoittautuminen

Voimassa olevaa ylioppilastutkintoa koskeva lainsäädäntö on osittain jäykkää. Kokeisiin ilmoittautumista säännellään yksityiskohtaisesti ja kokelas voi vain poikkeustapauksissa muuttaa tekemiään valintoja jälkikäteen. Ilmoittautumisen yhteydessä kokelas ilmoittaa sitovasti kokeen tason sekä kokeen pakollisuuden tai ylimääräisyyden. Valinnat ovat sitovia koko tutkinnon osalta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää hyvänä ylioppilastutkinnon kokeisiin ilmoittautumisen joustavoittamista. Kokelaan ei enää tarvitsisi ilmoittautumisen yhteydessä valita sitovasti kokeita pakollisiksi tai ylimääräisiksi. Lisäksi kokelas voisi ilmoittautua eritasoisiin kokeisiin samassa tutkintoaineessa. Joustavammat menettelytavat vähentäisivät opiskelijoiden kokemia paineita ylioppilastutkinnon suorittamista kohtaan ja tukisivat opiskelijoiden jatko-opintosuunnitelmien tekemistä.

Hylätty ylioppilastutkinto

Mikäli kokelas joutuu aloittamaan ylioppilastutkinnon suorittamisen uudestaan hylätyn tutkinnon vuoksi, joutuu hän suorittamaan uudelleen myös hylättyyn tutkintoon sisältyneet hyväksytysti suorittamansa kokeet.

Esityksessä ehdotetaan, että hylätyn ylioppilastutkinnon yhteydessä suoritettavat hyväksytyt kokeet voisi sisällyttää aloitettavaan uuteen tutkintoon kolmen vuoden ajan aiemmin suoritettua kokeen hyväksymisestä. Lisäksi erillisinä kokeina suoritettavat hyväksytyt kokeet voisi sisällyttää ylioppilastutkintoon kolmen vuoden ajan erillisen kokeen hyväksymisestä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää näitä muutoksia opiskelijoiden kannalta hyvinä, koska ne tuovat joustavuutta ylioppilastutkinnon suorittamiseen ja antavat opiskelijalle mahdollisuuden laajentaa ylioppilastutkintoaan, joka tukee opiskelijan jatko-opintosuunnitelmia.

Tutkinnon suorittaminen

Tutkinto tulisi edelleen suorittaa pääsääntöisesti enintään kolmena peräkkäisenä tutkintokertana. Esityksen mukaan suorittamisajan pidentymisen ehtoja muutettaisiin ja huomioitaisiin kokelaan sairastuminen, ulkomailla opiskelu tai muu painava syy. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa tutkinnon suorittamisajan pidennyksen edellytysten keventämistä.

Englanninkielinen ylioppilastutkinto

Lukiokoulutuksen päätteeksi suoritetaan ylioppilastutkinto, joka pääsääntöisesti suoritetaan suomeksi tai ruotsiksi. Nyt ehdotetun lakimuutoksen myötä ylioppilastutkinto olisi jatkossa mahdollista suorittaa myös englanniksi. Lakiehdotusten perusteluissa todetaan, että mahdollisuus suorittaa ylioppilastutkinto englanniksi turvaisi sellaisten kokelaiden asemaa, joilla on heikot edellytykset menestyä suomen- tai ruotsinkielisessä tutkinnossa ja joiden vahvin akateeminen kieli on englanti. Lakiehdotuksen mukaan osana englanninkielistä ylioppilastutkintoa tulee suorittaa äidinkielen ja kirjallisuuden koe toisella kansallisista kielestä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan tutkinto ei tässä muodossa palvele sille ajateltua kohderyhmää, sillä äidinkieli ja kirjallisuuden kokeen suorittaminen hyväksytysti toisella kansallisista kielistä vaatii vahvaa kyseisen kielen hallintaa, vaikka kyseisen kokeen suorittaisi suomi/ruotsi toisena kielenä –oppimääränä kuten 12§:n pykälän mukaan on mahdollista. Suomi/ruotsi toisena kielenä tutkinnossa vaadittu taitotaso luetun ymmärtämisen osalta on Eurooppalaisen viitekehyksen perustuvan kielitaidon asteikoilla B2.2. (Toimiva itsenäinen kielitaito) ja kirjoittamisen osalta B2.1. (Itsenäisen kielitaidon perustaso)

Ylioppilastutkintoa ei voi näin ollen suorittaa hyväksytysti ilman suomen tai ruotsin kielen osaamista, minkä myötä tutkinto palvelee kokelaita, jotka hallitsevat englannin kielen lisäksi toisen kansalliskielistä vähintään B2.1-B2.2. tasoisesti, jolloin tutkintoa eivät voi suorittaa kokelaat, jotka eivät ole ennen lukio-opintojaan opiskelleet toista kansalliskielistä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan tulee englanninkielisen tutkinnon rakennetta tarkastella vielä uudelleen ja ehdottaa, että kokelas voi suorittaa äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen näin halutessaan. Toisella kansalliskielellä suoritettavan äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen sijaan tulisi tutkintoon sisällyttää kaikille pakollinen englanninkielinen kirjallisuuden ja viestinnän koe. Tämän lisäksi kokelaat suorittaisivat lakiehdotuksen mukaisesti kolme seuraavista kokeista:

- 1) äidinkieli ja kirjallisuus;
- 2) matematiikka;
- 3) toinen kotimainen kieli;
- 4) vieras kieli, muu kuin englanti;
- 5) kaksi reaaliaineen koetta tai yksi reaaliaineen koe ja yksi vieraan kielen koe, muu kuin englanti.

Englanninkielinen tutkinto palvelee sille ajateltua kohderyhmää huomattavasti paremmin tutkinnon rakenteen ollessa edellä kuvatun kaltainen. Lisäksi englanniksi opiskelleet kokelaat eivät olisi muita kokelaita edullisemmassa asemassa englannin vieraan kielen kokeessa.

Englanniksi suoritettavan ylioppilastutkinnon osalta tulisi ottaa myös kantaa vieraan kielen kokeiden suorittamiseen. Nyt esitellyssä olevasta lakiehdotuksesta ei käy ilmi, käytetäänkö vieraan kielen kokeissa kohdekielen lisäksi englantia vai toista kansalliskielistä esimerkiksi mahdollisissa käännöstehtävissä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden ja kielten kokeiden suorittamista koskevat erityissäännökset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kannattaa pykälän 3 momentin mukaista muutosta kokelaan mahdollisuuteen suorittaa vieraan kielen

kokeen sijasta äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen saamen kielessä, mikä joustavoittaa mahdollisuuksia osoittaa saamen kielen osaamista.

Käsittely

14.08.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään lausunnon ensimmäisen kappaleen loppuun:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä kaksi reaaliaineen koetta tai yksi reaaliaineen koe ja yksi vieraan kielen koe pitää myös laskea vaativaksi kokeeksi johon luonnoksen 3 §:n 3 momentissa viitataan."

Kannattaja: Petra Malin

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausunnon ensimmäisen kappaleen loppuun:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä kaksi reaaliaineen koetta tai yksi reaaliaineen koe ja yksi vieraan kielen koe pitää myös laskea vaativaksi kokeeksi johon luonnoksen 3 §:n 3 momentissa viitataan."

Jaa-äännet: 8

Ted Apter, Fatim Diarra, Ville Jalovaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Pia Kopra, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 4

Joakim Horsma, Vesa Korkkula, Petra Malin, Mirita Saxberg

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Abdirahim Mohamed

Suoritettussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Vesa Korkkulan vastaehdotuksen äänin 8–4. Poissa 1.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Arja Kukkonen, lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja, puhelin: 310 86850

arja.kukkonen(a)hel.fi

Mervi Willman, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342

mervi.willman(a)hel.fi

Moa Thors, Ruotsinkielisen vapaan sivistystyön ja lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 70077

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

20.08.2018

Asia/10

Satu Koistinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 31023444
moa.thors(a)arbis.hel.fi
satu.koistinen(a)hel.fi